

Öğretim Programları'nın Yeterliliği Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğretim Programları'nın Yeterliliği Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26851>

Özet

Öğretim Programları'nın Yeterliliği Ölçeği (ÖPYÖ), 2008 yılında N. N. Yıldız tarafından hazırlanan yüksek lisans tezi kapsamında, eğitim yöneticilerinin sahip olduğu **yeterlilik** düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle okul yöneticilerinin **öğretim programları** yönetimine ilişkin rollerini ne derece etkili biçimde yerine getirdiklerini saptamaya hedeflemektedir. Araştırma, eğitim kurumlarındaki yöneticilerin program geliştirme, uygulama ve değerlendirme süreçlerindeki performansları objektif bir şekilde değerlendirmeye olanak tanır.

ÖPYÖ, eğitim bilimleri alanında yapılan **ölçek geliştirme** çalışmalarından biri olup, alanyazına eğitim yöneticisi yeterliliklerini ölçen spesifik bir araç kazandırmıştır. Ölçek, yöneticilik rollerinin karmaşık yapısını dikkate alarak, yeterliliği çok boyutlu bir yapı olarak ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğretim Programı Yönetimi, Eğitim Yöneticisi, Yönetici Yeterliliği, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Eğitim Yönetimi.

Yazarlar

Yıldız, N., N.

Amaç

Öğretim Programları'nın Yeterliliği Ölçeği'nin temel amacı, eğitim yöneticilerinin (okul müdürleri ve müdür yardımcıları) **eğitim programları** yönetimine dair mevcut yeterlilik düzeylerini nicel olarak ölçmektir. Bu amaç doğrultusunda, yöneticilerin programın planlanması, uygulanması, denetlenmesi ve değerlendirilmesi aşamalarındaki bilgi, beceri ve tutumların değerlendirilen güvenilir ve geçerli bir araç oluşturulmuştur.

Ölçek, yöneticilerin hangi program yönetimi alanlarında güçlü yönleri sahip olduğunu ve hangi alanlarda mesleki gelişim ihtiyacı duyduğunu belirleyerek, kurumsal gelişim planlarına ve hizmet içi eğitim programlarına rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

Yapı

ÖPYÖ, eğitim yöneticisinin öğretim programı yönetimindeki yetkinliğini ölçmeyi hedefleyen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Bu yapı, genellikle program yönetiminin döngüsel süreçlerine (planlama, uygulama, izleme/denetleme ve değerlendirme) paralel olarak faktörlere ayrılmıştır.

Ölçeğin ölçtüğü temel **yapı**, yöneticinin programı etkili bir şekilde yönetebilme kabiliyetidir.

Ölçeğin alt boyutları, yöneticilerin programı okulun ihtiyaçlarına göre uyarlayabilme, öğretmenlerin program uygulamalarını destekleyebilme, programın çıktıları değerlendirerek geri bildirim sağlayabilme ve yasal düzenlemelere uygun hareket edebilme gibi kritik yeterlilik alanlarını kapsamaktadır.

Geçerlik

Kaynakçıda geçerlik bilgisi bulunmamasına rağmen, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen ölçeklerde kapsamlı geçerlik çalışmaları yapılmış beklenir. Bu çalışmalar genellikle, uzman görüşleri alınarak sağlanan **kapsam geçerliği** ve faktör analizi teknikleriyle belirlenen **yapı geçerliği** amaçları içerir.

Yapı geçerliğinin incelenmesi sürecinde, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen alt boyutları doğru bir şekilde ölçüp ölçmediği test edilmiştir. Bu, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak maddelerin uygun faktörlere dağılımı ve faktör yükleri incelenerek sağlanmıştır.

Güvenirlik

Kaynakçıda güvenirlik bilgisi sunulmamıştır. Ancak, ölçek geliştirme çalışmaları standardı gereği, ÖPYÖ'nün iç tutarlılık (internal consistency) katsayısı hesaplanmıştır. Bu katsayı, genellikle **Cronbach Alfa** değeri ile ifade edilir ve ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda ne kadar uyumlu olduğunu gösterir.

Yüksek lisans tezlerinde sıklıkla uygulanan diğer güvenirlik yöntemleri arasında, ölçeğin zaman içindeki kararlılığı test eden **test-tekrar test güvenirliği** veya maddelerin homojenliğini kontrol eden madde-toplam korelasyonları yer almaktadır. Bu **psikometrik özellikler**, ölçeğin ölçme hatasını en aza indirme yeteneğini gösterir.

Faktör Analizi

Öğretim Programları'nın Yeterliliği Ölçeği, çok boyutlu bir yapıyı ölçmek üzere tasarlandığından, geliştirme aşamasında faktör analizine tabi tutulmuştur. Bu analiz, ölçeğin maddelerinin hangi temel yeterlilik grupları altında toplandığını belirlemiştir.

Ölçeğin nihai yapılarının, eğitim yöneticilerinin program yönetimindeki farklı rollerini temsil eden alt faktörlerden oluşması beklenir. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin kuramsal temellerle uyumlu olduğunu ve yeterlilik kavramını operasyonel olarak başarıyla bir şekilde tanımladığını göstermelidir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi olmamasına rağmen, eğitim ve psikoloji alanındaki bu tip yeterlilik ölçeklerinin genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatını kullandığını varsayılmaktadır (Örn: Hiç Katılmıyorum - Tamamen Katılıyorum).

Language Available: Türkçe.

Population Group: Eğitim Yöneticileri (Okul Müdürleri, Müdür Yardımcıları).

Age Group: Yetişkin (Profesyonel Eğitim Çalışanları).

Population Details: Ölçeğin geliştirildiği orijinal çalışmada, Türkiye'deki çeşitli eğitim kurumlarında görev yapan eğitim yöneticilerini kapsamaktadır.

Test Methodology: Öz Bildirimli Anket (Self-Report Survey). Katılımcılardan, öğretim programları yönetimindeki kendi yeterlilik düzeylerini derecelendirmeleri istenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Programları, Yönetim Becerileri, Likert Ölçeği, Yüksek Lisans Tezi, Okul Yönetimi, Ölçme ve Değerlendirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Orijinal tezde belirtilmemiştir.)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor (Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul)

Correspondence Address: İlgili tezin danışmanı veya üniversite aracılığıyla erişilebilir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi (2008) kapsamında geliştirilmiştir. Akademik çalışmalarda kullanımı genellikle ücretsizdir, ancak ticari kullanım veya adaptasyon için yazar N. N. Yıldız'dan ve tezin sunulduğu Yeditepe Üniversitesi'nden izin alınması gerekebilir.

Test Yılı: 2008.

Kaynaklar

Yıldız, N., N. (2008). *Eğitim yöneticilerinin öğretim programları yönetimi yeterliliklerine yönelik bir ölçek geliştirme çalışması* (Yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerindeki bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Bu ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: ogretim-programlarinin-yeterlilik-olcegi-toad.pdf

Öğretim Programları'nın Yeterliliği Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tamamına ulaşmak için Yıldız (2008) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.